

Stiftelsen för rättsinformation

Nyhetsbrev oktober 2009

www.rattsinfo.se

Ordförande Cecilia Magnusson Sjöberg

08 16 28 93

cecilia.magnussonsjoberg@juridicum.su.se

Redaktör Christine Kirchberger

08 16 37 95

christine.kirchberger@juridicum.su.se

Institutet för rättsinformatik vid Stockholms universitet (www.juridicum.su.se/iri/)

Stiftelsen för rättsinformation (www.rattsinfo.se)

ADBJ - Svenska Föreningen för IT och Juridik (www.adbj.se)

välkomnar till konferensen

Marknaden för återanvändning av rättsinformation - vidareutnyttjande och offentlighetsuttag

Tisdagen den 24 november 2009, kl. 09.00 till kl.16.00
Rosenbads Conference Center, Drottninggatan 1, Stockholm

<i>Tid</i>	<i>Ämne</i>	<i>Talare</i>
09.00 - 09.30	Registrering. KAFFE	
09.30 - 09.45	Presentation av konferenstemat	Cecilia Magnusson Sjöberg, Professor, IRI
09.45 - 10.30	Offentliga initiativ (a) Genomförandet av PSI-direktivet	Gustaf Johnssén, Ämnessakkunnig, finansdepartementet
10.30 - 11.00	(b) E-offentlighetskommitténs arbete	Regeringsrådet Henrik Jermsten och Hovrättsassessor Lotta Karlén
11.00 - 11.30	P A U S	
11.30 - 12.20	(c) Myndighetsproducenter - Skatteverket - KB/LIBRIS	Lars Haglund, Rättslig expert, Skatteverket Jerker Rydén, Chefsjurist Kungl. biblioteket
12.20 - 13.30	L U N C H	
13.30 - 14.00	Kommersiella initiativ	Rolf Nordqvist, Manager Government Affairs, Bisnode Marie Sahlsten, Produktchef InfoTorg Juridik, InfoTorgAB
14.00 - 14.30	Privata initiativ - Lagen.nu, Opengov.se, m.fl	Staffan Malmgren, Projektledare lagen.nu
14.30 - 15.00	K A F F E	
15.00 - 16.00	Paneldiskussion	Moderator: Olle Olsson, Forskare SICS (Swedish Institute of Computer Science) och W3C Bengt Eriksson, Informatiker, Riksdagen Peter Krantz, Projektledare opengov.se Nicklas Lundblad, Vice VD Stockholms Handelskammare Cecilia Magnusson Sjöberg, Professor, IRI Patrik ben Salem, Affärsutvecklingschef, Legal, Norstedts Juridik

Genomförande av PSI-direktivet

Gustaf Johnssén
Finansdepartementet

Finansdepartementet

Finansdepartementet

9 § Jemte Rättegångs och andre ofwannämde Handlingar skal thet ock stå hwar och en Part fritt, som hafwer någon sak eller något annat thess rättighet rörande mål uti hwad Domstol eller Publict Wärk thet wara må, såsom ock in för Oss Sjelfwe, Riksens Ständer, theras Deputationer och Utskott, til at theröfwer låta trycka en Berättelse eller så kallad Species Facti, med the thertil hörande Handlingar, som han för sig nödigt pröfwar:

10 § Yttermera varder tryckning tillåten af alla de domar och utslag, resolutioner, rescripter, instructioner, constitutioner, reglementer och privilegier med mera dylikt af hvad art och beskaffenhet de vara måge, som för detta äro utgångne och än vidare utgå ifrån vår rådcammare och cancellie, departements eller expeditioner samt våre och riksens hof- och öfverrätter och collegier tillika med deras och andre ämbetsmäns ämbetsbref; hit höra ock alla societeters och värks samt enskildte personers memorialer, ansökningar, projecter och förslager, betänkande, besvär med utslag och svar derå, såsom ock alla ämbetsmäns bevisliga så laglige som olaglige göromål och förrättningar med hvad sig dervid tilldragit, nyttigt eller skadeligt.[---]

10 § [---] Och bör till den ändan uti alla archiver fri tillgång lemnas att sådane handlingar få in loco afskrifva eller i bevittnad afskrift utbekomma, och det vid ansvar till görandes, som uti 7 § av denna förordning stadgadt är.

Historien

- **Tillgång till handlingar för vidareutnyttjande sedan 1766**
- **Omfattande insamling och behandling av information i förvaltningen**
- **Som huvudregel får offentlig information (upprättade handlingar) fritt vidareutnyttjas**
- **Elektroniskt tillgängliga informationssamlingar av hög kvalitet**

Utgångsläget: myndighetsperspektiv

- **Vissa myndigheter har till uppgift att tillhandhålla information**
 - Mot avgift, eller
 - Avgiftsfritt
- **Informationsresurser finansieras på olika sätt**
 - Anslag
 - Avgifter

Utgångsläget: marknadsperspektiv

- **Vissa myndigheter förädlar information i konkurrens med andra aktörer**
- **Villkor, rutiner och upplägg varierar mellan myndigheter**
- **Myndigheter kan tillämpa olika villkor för olika vidareutnyttjare**
- **Etablerade marknadsaktörer och nya entreprenörer har olika förutsättningar**

Utgångsläget: rättsligt perspektiv

- 2 kap. TF
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Registerförfattningar
- Rättsinformationsförordningen
- Upphovsrättslagen
- Konkurrenslagen
- Myndighetsinstruktioner m.m.

Sammanhanget

- **e-förvaltning**
 - Handlingsplan för elektronisk förvaltning
 - Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning (e-delegationen SOU 2009:86)
- **konkurrensfrågor**
 - Förvaltningskommittén SOU 2009:118
 - Offentlig säljverksamhet Prop. 2008/09:231
- **e-offentlighetskommittén**

Aktuella initiativ

- **Lagförslag genomför PSI-direktivet (Ds 2009:44)**
- **Förslag till ytterligare genomförandeåtgärder (Ds 2009:44)**
 - Översyn av ensamrätter
 - Standardvillkor
 - Översyn av villkor och rutiner i övrigt
- **Förslag från e-delegationen (SOU 2009:86)**
 - e-tjänster som gemensamma resurser
 - Klargörande av förädlingsansvar
 - Bastjänster för informationsförsörjning
 - Tydligare samordning
- **Genomförande av INSPIRE-direktivet**

Lagförslaget i stort I

Syfte

- **Främja vidareutnyttjande**
- **God konkurrens**

Berörda rättsområden

- **Offentlig rätt (förvaltningsrätt och statsrätt)**
- **Näringsrätt (konkurrensrätt)**
- **Civilrätt**

Lagförslaget i stort II

Reglerar

- Villkor för vidareutnyttjande
- Praktiska förutsättningar för vidareutnyttjande

Reglerar inte

- Rätten att få tillgång till handlingar
- Rätten att vidareutnyttja handlingar
- Främjandeåtgärder

Lagens struktur

- Lagens tillämpningsområde 1 §
2 §
- Definitioner 3 §
- Avgifter 4 §
- Villkor 5 §
6 §
7 §
- Informationsplikter 8 §
- Behandling av en begäran om vidareutnyttjande 9 §
10 §
- Motivering av beslut 11 §
- Överklagande av beslut 12 §
13 §

Lagens struktur

Tillämpnings- område	• Lagens tillämpningsområde	1 §
		2 §
	• Definitioner	3 §
Materiella bestämmelser	• Avgifter	4 §
	• Villkor	5 §
		6 §
		7 §
	• Informationsplikter	8 §
Förfarande	• Behandling av en begäran om vidareutnyttjande	9 §
		10 §
	• Motivering av beslut	11 §
	• Överklagande av beslut	12 §
		13 §

Vilka gäller lagen för? 1 & 2 §§

1 § Omfattar samma myndigheter och andra organ, som omfattas av offentlighetsprincipen

2 § Begränsningar, lagen gäller ej

- Kultur- och utbildningsinstitutioner
- Myndigheters affärsverksamhet

Vad gäller lagen? 1 & 2 §§

1 § Villkor för vidareutnyttjande av handlingar

2 § Begränsningar

- Gäller ej tillgång till handlingar
- Ger ej myndigheten rätt att ta ut avgifter eller ställa upp villkor
- Påverkar inte rätten att vidareutnyttja i sig
- Påverkar inte bestämmelser om sekretess, integritetsskydd etc.

Definitioner 3 §: handling

- **Handling** = framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel (TF 2:3 1 st 1 men.)
- Undantag: Datorprogram

Definitioner 3 §: vidareutnyttjande

- **Vidareutnyttjande** = användning av handlingar för andra ändamål än det ursprungliga ändamål för vilket handlingarna behandlas av en myndighet
- Myndigheters användning omfattas inte, utom när användningen sker i myndighetens affärsverksamhet.

Avgifter 4 §

- Samlade avgiftsintäkter får inte överstiga de totala kostnaderna för insamling, framställning, reproduktion och spridning av handlingarna, inklusive en rimlig avkastning på investeringar.
- Bestämmelsen ger ej rätt att ta ut avgifter

Villkor 5 & 7 §§

- Villkor för vidareutnyttjande **ska vara**
 - relevanta
 - icke-diskriminerande för jämförbara kategorier av vidareutnyttjande
- Villkoren **får inte**
 - begränsa konkurrensen
 - i onödan begränsa möjligheterna till vidareutnyttjande.
- Ensamrätter är förbjudna

Informationsplikt 8 §

- En myndighet ska informera om
 - handlingar som tillhandahålls
 - avgifter
 - andra villkor för vidareutnyttjandet. Denna information ska lämnas elektroniskt om det är möjligt och lämpligt.
- Beräkningsgrunden för avgifter ska anges på begäran.

Behandling av en begäran om vidareutnyttjande

10 § En begäran om vidareutnyttjande av handlingar ska behandlas skyndsamt.

9 § Förvaltningslagens förfarandebestämmelser gäller privaträttsliga organ som ska tillämpa lagen.

Beslut

11 § Avslag på en begäran om vidareutnyttjande ska alltid motiveras.

12 § Beslut i enskilda fall får överklagas.

13 § Enskilda organ som tillämpar lagen har partsställning i domstolen.

PSI

Hur har Public Sector Information direktivet (PSI) påverkat Skatteverkets verksamhet?

Den 24 november 2009
Lars Haglund
Rättsavdelningen
Skatteverket

PSI

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2003/48/EG av den 17 november 2003

Direktivet genomfört i svensk rätt genom befintlig inhemsk lagstiftning (2005 Sverige notifierar kommissionen)

VERVA:s vägledning "Myndigheters tillämpning av PSI-direktivet" (2006)

Kommissionens överträdelse ärende mot Sverige som inte ansågs uppfylla kraven i PSI-direktivet (2007-2008)

Förordningen (2008:31) om villkor vid vidareutnyttjande av information från statliga myndigheter

PSI

Hur påverkas Skatteverket av PSI-direktivet?

Skatteverkets verksamhet är uppdelad i olika verksamhetsgrenar med skilda regelsystem och olika förutsättningar för att vidareutnyttja information

- Beskattning
- Folkbokföring
- Registrering av bouppteckningar
- Utredning av skattebrott
- Statliga personadressregistret (2009), Spar
- ID-kortshantering (2009)

PSI

Offentliga uppgifter i beskattningsdatabasen får lämnas ut på medium till den som bedriver kreditupplysningsverksamhet enligt kreditupplysningslagen

- Tillgång till handlingar regleras av offentlighetsprincipen (TF)
- Eventuella hinder för vidareutnyttjande på grund av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen
- Eventuella hinder för vidareutnyttjande i samband med behandling av personuppgifter enligt registerförfattning

Inga hinder för prövning av vidareutnyttjande enligt PSI-direktivet

PSI

Offentliga uppgifter i folkbokföringsdatabasen får lämnas ut i elektronisk form till andra myndigheter för särskilda i registerförfattningarna angivna ändamål

- Tillgång till handlingar regleras av offentlighetsprincipen (TF)
- Eventuella hinder för vidareutnyttjande på grund av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen
- Eventuella hinder för vidareutnyttjande i samband med behandling av personuppgifter enligt registerförfattning

Inget hinder för vidareutnyttjande, dock inte enligt PSI-direktivet som inte reglerar utlämnande i offentlig verksamhet myndigheter emellan

PSI

Kommissionen påbörjade efter anmälan ett överträdelseärende mot Sverige som inte ansågs uppfylla kraven i PSI-direktivet (2007-2008)

Som ett exempel på när direktivet inte tillämpades på ett korrekt sätt angavs bl.a. det Statliga personadressregistret (Spar)

Kommissionen ansåg att direktivet inte ha tillämpats korrekt bl.a. när det gäller

- diskriminerande villkor – likabehandling
- offentliggörande av försäljningsvillkor

PSI

Skatteverket är fr.o.m. den 1 Januari 2009 ansvarigt för Spar

Spar var tidigare en egen myndighet, Sparnämnden

Övertogs i "befintligt skick", dvs. inga inskränkningar eller förändringar i uppgiftslämnandet

Så lite påverkan som möjligt för användarna av Spar

Spar måste uppfylla PSI-direktivets krav på bl.a. likabehandling

PSI

Ett register som får användas av myndigheter och enskilda

Innehåller uppgifter från folkbokföringsdatabasen och beskattningsdatabasen

Uppgifter får behandlas för ändamål som angivits i Spar för att

- aktualisera, komplettera och kontrollera personuppgifter
- ta ut uppgifter om namn och adress genom urvalsdragning för direktreklam, opinionsbildning eller samhällsinformation eller därmed jämförbar verksamhet

Uppgifter får lämnas ut i elektronisk form med vissa inskränkningar med avseende på för vilket av ändamålen uppgifterna ska användas, vem som ska använda uppgifterna och vem uppgifterna avser

PSI

Skatteverkets förutsättningar för att tillämpa PSI begränsas av

- **bestämmelser om tillhandahållande enligt TF t.ex. utlämnade i elektronisk form**
- **bestämmelser om sekretess**
- **bestämmelser om skydd för den personliga integriteten i registerförfattningar**

Skatteverkets verksamhet har i första hand påverkats av PSI-direktivet när det gäller

- **krav på likabehandling**
- **informationsföreteckning**
- **offentliggörande av försäljningsvillkor**

National Library of Sweden

Kungl. biblioteket – en del av informationsområdet

2009-11-24

Jerker Rydén
Chefsjurist
Kungl. biblioteket

www.kb.se

National Library of Sweden

ABM-sektorn – arkiv, bibliotek och museer

- Väsentlig del av informationsområdet
- Europeana – digitaliserade resurser från hela Europa

www.kb.se

National Library of Sweden

Handlingar hos ABM-sektorn

- **Handlingsbegreppet**
 - TF 3 § 1 st. Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning...
- **Biblioteksregeln**
 - TF 11 § 1 st. Som allmän handling anses ej...
 - 3. tryckt skrift, ljud- eller bildupptagning eller annan handling som ingår i bibliotek...

www.kb.se

National Library of Sweden

Vad är Kungl. biblioteket?

Nationalbibliotek och arkiv för ljud- och bilddokument

- **Tryckt material**
 - Samlingarna innehåller **ca 15 milj** objekt, varav **ca 4 milj** är böcker
- **Audiovisuella medier**
 - **5 milj** timmar ljud (främst fonogram, radio och ljudböcker)
 - **1,7 milj** timmar rörlig bild (främst film, video och tv)

www.kb.se

Kungl. biblioteket undantagen från lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller inte för handlingar hos
1. utbildnings- eller forskningsinstitutioner, och
2. kulturinstitutioner.

...

Motiven till undantaget

- Relativt stor administrativ belastning jämfört med fördelarna
- En stor del av informationen omfattas av tredje mans upphovsrätt
- Institutionernas samhällsroll "som bärare av kultur och kunskap i samhället" ger dem en speciell ställning

På sikt – vart är vi på väg?

Kommissionens översyn av direktivet,
KOM (2009) 212 slutlig, 7 maj 2009:

- ”Kommissionen uppmuntrar de sektorer som inte omfattas att tillämpa direktivets principer, i synnerhet vad gäller öppenhet och insyn, icke-diskriminering och avsaknad av exklusiva avtal när de tillåter vidareutnyttjande av sina informationsresurser.”

KB och informationsskyldigheten

- **LIBRIS / Regina**
 - LIBRIS: ca 6 milj titlar
 - Regina: ca 2 milj titlar
- **Svensk Mediedatabas**
 - ca 7 milj timmar ljud och rörliga bilder

National Library of Sweden

KB:s uppdrag – att tillhandahålla sina samlingar

- I 21:a århundradet bör detta kunna ske elektroniskt – förutsätter digitalisering
- Digitalisering förutsätter i många fall Public Private Partnership (PPP)

www.kb.se

National Library of Sweden

Vidareutnyttjande en politisk fråga

Reding / McCreevy i pressrelease 7 sep 2009:

- "It is ... time to recognise that partnerships between public and private bodies can combine the potential of new technologies and private investments with the rich collections of public institutions built up over the centuries."

www.kb.se

PSI Alliance[★]

Näringsliv i samverkan

Rolf Nordqvist

24 november 2009

Vad gör PSI Alliance ?

- Uppmuntrar informationsbyte mellan länder
- Visar på bra lösningar ochdåliga
- Skapar dialog med myndigheter
- Har löpande kontakt med EU-kommissionen
- Arbetar för en öppen och rättvis marknad för vidareförädling av offentliga data **PSI Alliance[★]**

PSI-direktivet är vår ledstjärna

- **Öppen** information om tillgång till offentlig information för vidareutnyttjande/-förädling
- **Rättvisa** och icke-diskriminerande regler
- **Insyn** i prissättning och kalkyler
- **Snabba och tydliga** svar om leveranser och om möjligheter att lösa oenigheter **PSI Alliance***

Vad tycker PSI Alliance ?

- Tillgång behövs till **rådata** för förädling
- Priser bör kopplas till **utlämnandekostnad**
- **Mindre konkurrens** med statlig verksamhet
- **Enkla beslutsvägar** , möjligheter att överklaga och gärna med en organisation som ger stöd till företagen **PSI Alliance***

Vad gör EU Kommissionen?

- Vill inte ändra PSI-direktivet före 2012
- Följer “implementeringen” i olika länder
- Särskild studie av exklusiva avtal
- Kartlägger ekonomiska indikatorer
- Undersöker marginalkostnad som lösning
- Vill ha bättre information om vilken information som finns tillgänglig **PSI Alliance***

PSI-regleringen och den legala informationen (Micus-rapporten)

- Kunskapen om PSI-direktivet är låg
- Brist på transparens(tillgången oklar)
- Standardiserade licenser saknas ofta, tydliga villkor och priser viktiga
- Konkurrens finns med statliga initiativ
- Priset inte en huvudfråga överallt (informationen är ofta gratis) **PSI Alliance***

Ny svensk lagstiftning

- Direktivet översatt till lag (minimiansats)
- Näringslivets behov inte beskrivet
- Handlingar-rådata , samma sak?
- Konkurrens stat-näringsliv – viktig fråga
- Tillsyn och stöd – hur sker detta?

PSI Alliance*

Vad kan branschen göra?

- Samlas i organisationer på EU-nivå och nationellt
- Delta i EUs fortsatta projekt kring mätningar av marknaden och prissättning
- Bearbeta politiker nationellt och i Bryssel
- Tar fram bra exempel och lämna in klagomål där så behövs
- Ge synpunkter på lagstiftningen

PSI Alliance*

PSI Alliance[★]

www.psialliance.eu
rolf.nordqvist@bisnode.com

”Marknaden för återanvändning av rättsinformation - vidareutnyttjande och offentlighetsuttag”

Konferens 2009-11-24

1

Kommersiellt vidareutnyttjande av Rättsinformation i Sverige

- RI i Sverige är speciellt ur PSI-perspektiv
 - Funnits digital länge
 - Tillgängligt ”gratis”
 - Ingen upphovsrätt
 - Integritet
- Effekter - frågor
 - Vad finns tillgängligt
 - Hur finns det tillgängligt
 - Vad är bra och vad är mindre bra

2

Kommersiellt vidareutnyttjande av Rättsinformation i Sverige

- Hur gör vi idag?
 - Vad är bra och mindre bra
- Hur vill vi ha det?
 - Önskelista

Hur gör vi idag?

1. Får levererat
2. Hämtar
3. Scannar

Hur gör vi idag?

1. Får levererat

- Avtal med myndigheterna – försvinner mer och mer
- + Myndigheterna vill inte göra specialanpassningar och specialavtal

Ex: EUR-Lex

Hur gör vi idag?

2. Hämtar

- + "All RI tillgänglig gratis på webben"
- Ingen tillförlitlighet eller garanti, t ex vid rättningar
- Alla gör olika
- Vad är offentlig information eller RI? – förordningens definition och omfattning?

Ex: SFS, Riksdagen, KKV, DV

Hur gör vi idag?

3. Scannar

- RI - är styrt av trycket
- + Kan bearbeta och förädla
- Dyra investeringar

Ex: domar, äldre propositioner

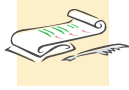
Hur vill vi ha det?

- Några mer generella önskningar:
 - Fokusera på att producera RI med hög kvalitet – ta ansvar
 - Undvik att förädla
 - Var tydlig med vad staten gör eller tänker göra
- Några mer specifika önskningar:
 - Ge oss mer garanterad tillgång till korrekt information – gärna genom avtal och villkor
 - Ge oss rådata – gärna XML – inte bara via webben
 - Informera oss och ha en dialog

Remiss-svar

Tack för mig

marie.sahlsten@infotorg.se